

DCGI

KATEDRA POČÍTAČOVÉ GRAFIKY A INTERAKCE

Rotace a Kvaterniony

Animace

Jiří Bittner

Obsah přednášky

■ Rotace a Kvaterniony

GAE 5.4- 5.5

- Kvaterniony a interpolace rotací
- Srovnání rotačních reprezentací

■ Animace

GAE 12.1-12.11

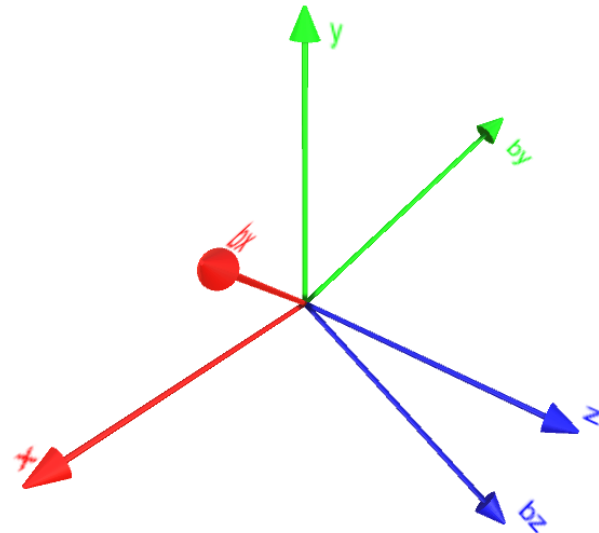
- Typy animací
- Skeletální animace
- Míchání animací a animační klipy
- Inverzní kinematika
- Skinning
- Animační křivky

3D Rotace - Matice

- Rotace v $\mathbb{R}^3$ je lineární zobrazení dané maticí 3x3

$$M_R = \begin{bmatrix} b_x^x & b_x^y & b_x^z \\ b_y^x & b_y^y & b_y^z \\ b_z^x & b_z^y & b_z^z \end{bmatrix}$$

- M je ortonormální a $\det(M) = 1$
- Rotace báze

3D Rotace - Matice

- Redundantní reprezentace
  - Parametry svázány podmínkami (ortonormalita, det)
- **Nelze jednoduše interpolovat – kritické pro animace!**
- Jiná reprezentace rotací ve 3D?

Kvaterniony

- Alternativní forma reprezentace rotace
- Zobecnění komplexních čísel
  - Tři imaginární jednotky i, j, k
  - $i^2 = j^2 = k^2 = i j k = -1$
  - $ij = -ji = k, jk = -kj = i, ki = -ik = j$
- Kvaternion je čtveřice (vektor v R^4)

$$\mathbf{q} = [x, y, z, w]$$

$$\mathbf{q} = i x + j y + k z + w = [\mathbf{v}, w]$$

$$\mathbf{v} = [x, y, z] = i x + j y + k z$$

Kvaterniony a rotace

- Jednotkový kvaternion ($|q| = 1$) reprezentuje rotaci ve 3D

$$q = [a \sin \frac{\alpha}{2}, \cos \frac{\alpha}{2}]$$

rotace okolo osy a o úhel α

Operace s kvaterniony

- Součet $q_1 + q_2 = [v_1 + v_2, w_1 + w_2]$
- Skalární součin $q_1 \cdot q_2 = v_1 \cdot v_2 + w_1 \cdot w_2$
  - Úhel mezi kvaterniony $\alpha = \arccos(q_1 \cdot q_2) / (\|q_1\| \cdot \|q_2\|)$
- Násobení kvaternionů $q_1 * q_2 = [v_1, r_1] * [v_2, r_2]$
 $= [r_1 v_2 + r_2 v_1 + v_1 \times v_2, r_1 r_2 - v_1 v_2]$
  - Skládání rotací (asociativní, nekomutativní)
- Sdružený kvaternion $q^* = [-v, r]$
  - Opačně orientovaná (inverzní) rotace

Transformace vektoru

- Vektor vyjádříme jako kvaternion

$$\mathbf{u} = (x, y, z, 0)$$

- Rotace $\mathbf{u}$ podle $\mathbf{q}$

$$\mathbf{u}' = (x', y', z', 0) = \boxed{\mathbf{q} * \mathbf{u} * \mathbf{q}^*}$$

- Dvě kvaternionová násobení + sdružený kvaternion

Převod kvaternionu na matici

- Kvaternion $\mathbf{q} = [x, y, z, w]$ odpovídá rotační matici

$$R = \begin{pmatrix} 1 - 2y^2 - 2z^2 & 2xy - 2wz & 2xz + 2wy \\ 2xy + 2wz & 1 - 2x^2 - 2z^2 & 2yz - 2wx \\ 2xz - 2wy & 2yz + 2wx & 1 - 2x^2 - 2y^2 \end{pmatrix}$$

Interpolace rotací

- Interpolace rotačních matic
  - Špatně - ortonormalita se lineární interpolací poruší
- Interpolace 3D rotací pomocí kvaternionů
  - Lineární interpolace (LERP)
  - Sférická lineární interpolace (SLERP)
    - zachování konstantního úhlového kroku
    - mírně složitější výpočet vah interpolace

LERP a SLERP

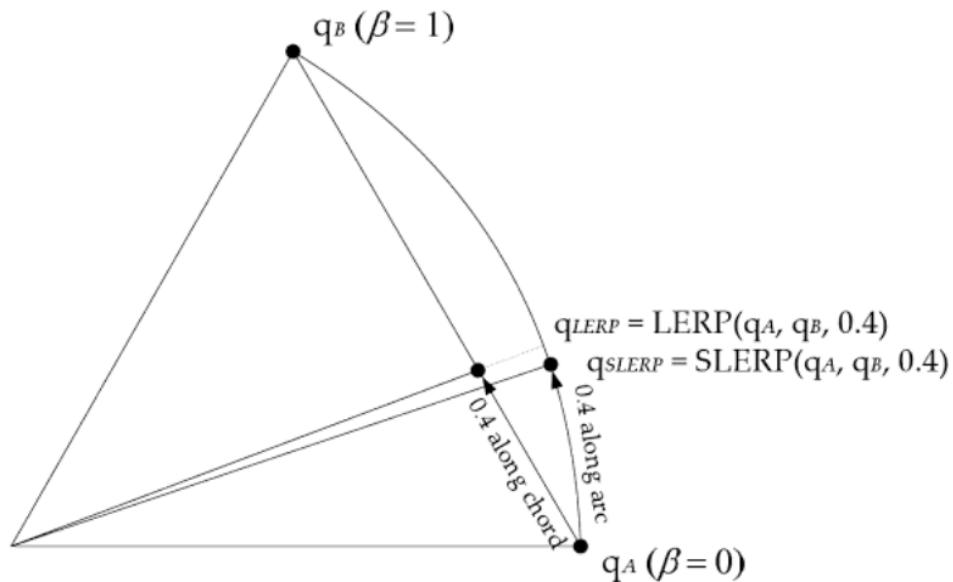
Interpolace rotací

$$\mathbf{q} = \frac{t_A \mathbf{q}_A + t_B \mathbf{q}_B}{|t_A \mathbf{q}_A + t_B \mathbf{q}_B|}$$

LERP

$$t_A = 1 - \beta$$

$$t_B = \beta$$

SLERP

$$t_A = \frac{\sin(1 - \beta)\theta}{\sin \theta}$$

$$t_B = \frac{\sin \beta\theta}{\sin \theta}$$

$$\theta = \arccos q_A q_B$$

zdroj: J. Gregory, Game Engine Architecture

Reprezentace transformací - SQT

- SQT (SRT)
  - Scale, Quaternion, Translation
  - Uniformní scale: $1+4+3=8$ skalárů
    - Posloupnost SQT lze složit do SQT
  - Neuniformní scale: $3+4+3=10$ skalárů
- Paměťově úspornější (než matice)
- Korektní interpolace rotace, scale i translace
- Pomalejší aplikace transformace

Reprezentace transformací - Matice

- Matice 4x4
- Obecné afinní transformace + perspektiva
- Jednoduché skládání (násobení matice)
- Rychlá aplikace transformace

Transformace – Shrnutí

- Interpolace transformací pomocí SQT
- Převod na matice těsně před zobrazováním
- Hierarchické skládání transformací pomocí matic
- Transformace vektorů pomocí složené matice (zobrazování)

Obsah přednášky

■ Rotace a Kvaterniony

GAE 5.4- 5.5

- Kvaterniony a interpolace rotací
- Srovnání rotačních reprezentací

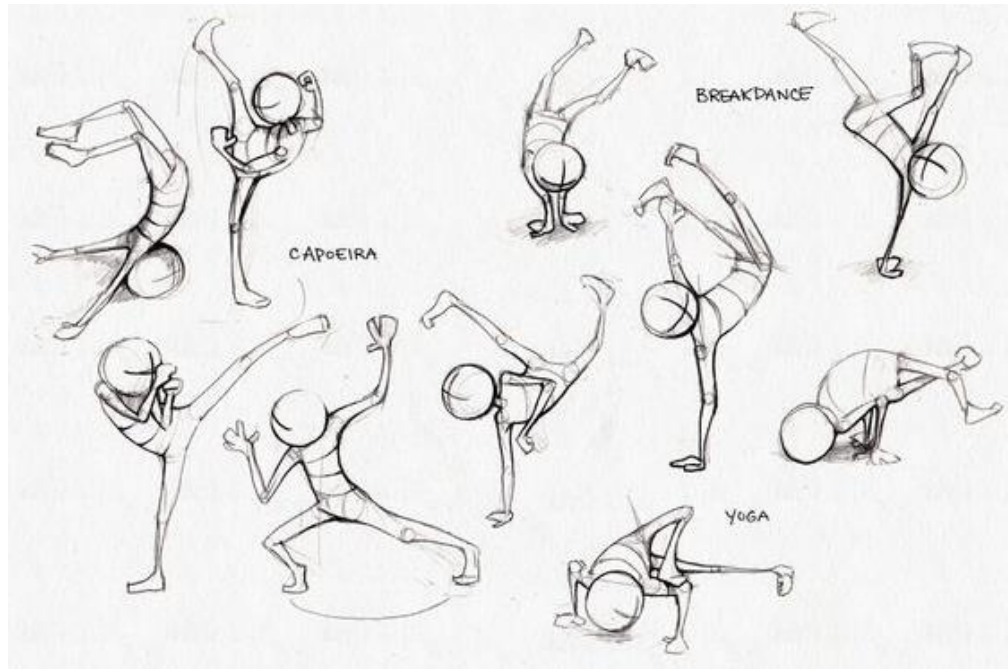
■ Animace

GAE 12.1-12.11

- Typy animací
- Skeletální animace
- Míchání animací a animační klipy
- Inverzní kinematika
- Skinning
- Animační křivky

Animace

- Cíl: Rozpohybovat objekty !
- Různé způsoby
  - Animace obrázků
  - Rigidní hierarchická animace
  - Per vertex animace
  - Skeletální animace

Zdroj: lizpopolo.tumblr.com

Animace obrázků

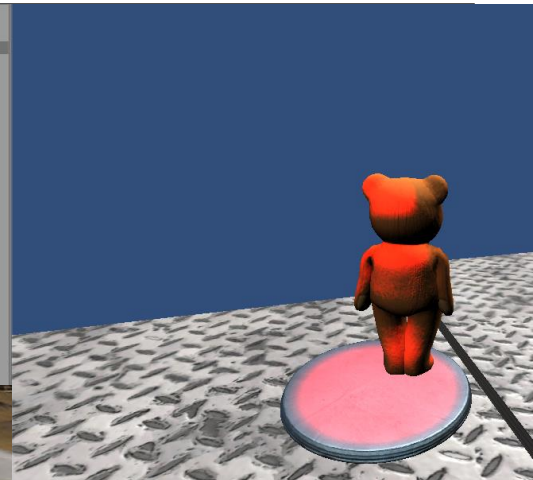
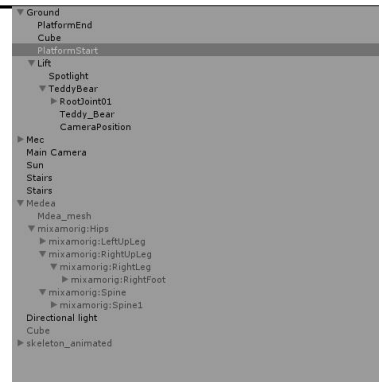
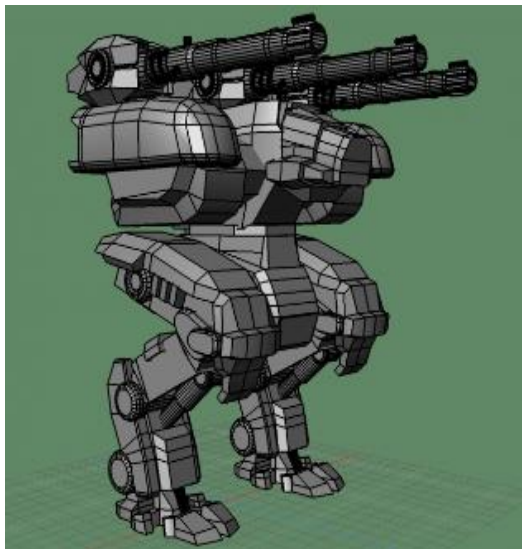

- Cell / Sprite animace
- 2D hry

Rigidní hierarchická animace

- Změna transformací graf scény
- Jednoduché animace
- Stroje

Animace vrcholů

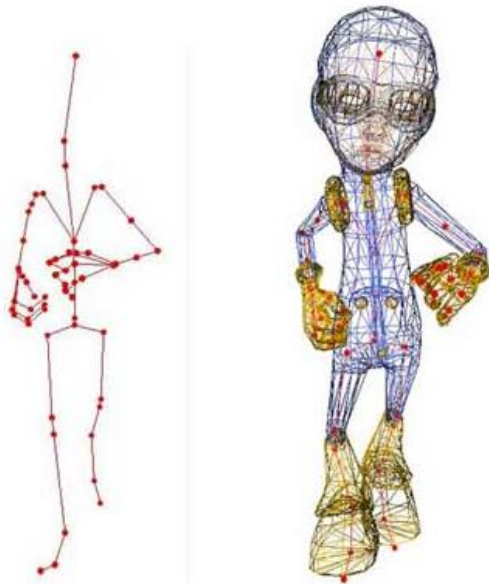
- Per vertex animace
- Morphing (blend shapes)
  - Tvář, výrazy
- Procedurální animace
  - Vodní hladina
- Fyzikální simulace
  - Šaty, látka

Skeletální animace

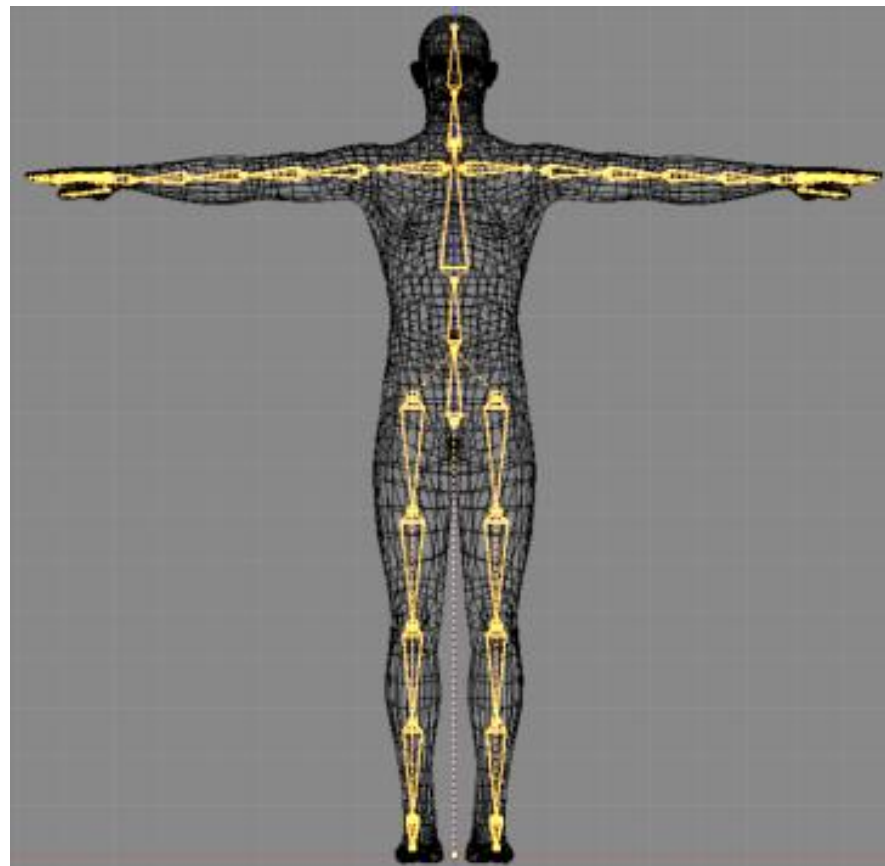

- Pomocná struktura určující deformaci modelu = kostra
- Tvar modelu kopíruje polohu kostry
- Kostra má méně stupňů volnosti než 3D model
  - jednodušší animace
  - úspora paměti

Skeletální animace - vstupy

- Kostra (skeleton, rig)
  - zadaná stromem
  - uzly reprezentují klouby
  - hrany reprezentují kosti
- Pokožka (skin)
  - 3D model
- Kostra i skin jsou navrženy v referenční poloze
  - T-pose, Bind-pose

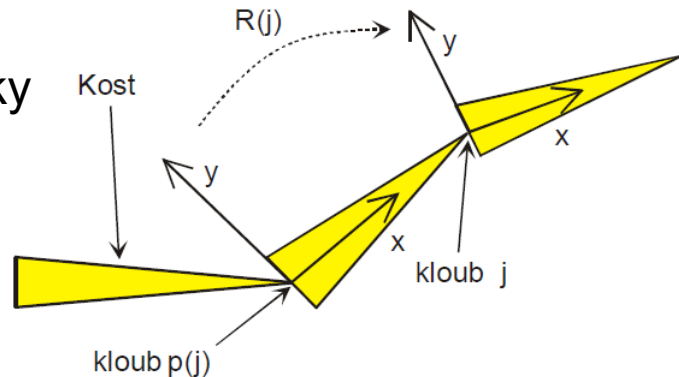

Skeletální animace - kostra

- Rigidní animace kostry - nikoliv modelu (skinu) !
- Každý kloub
  - jeden předek + transformace vzhledem k němu (SRT/SQT):
  - SCALE (často není využito – jednotkový vektor)
  - ROTATION (kvaternion)
  - TRASLATION (vektor posunutí, často stačí 1 skalár – délka kosti)

Transformace kloubu ovlivňuje všechny potomky

- Hierarchické skládání transformací
- **Animace: změna rotací kloubů**
  - délky kostí často konstantní

Skeletální animace – dvě fáze

---

1. Určit transformace kloubů – animace kostry
2. Deformace modelu podle kostry - skinning

Animace kostry

- Dopředná kinematika

- přímé ovládání kostry, náročné na tvorbu
- určí se jen **klíčové snímky** (interpolace)

- Motion capture

- záznam pohybu herce
- následné vyčištění a zpracování

- Inverzní kinematika

- nepřímá kontrola kostry, rotace kloubů se spočítají podle cíle

- Dopředná dynamika

- fyzikální simulace
- např. zabití postavy a pád / odhození stranou (ragdoll effect)

Dopředná kinematika - klíčování

- Návrh důležitých klíčových snímků
- Ostatní snímky se dopočítají interpolací
  - interpolačních křivky
- Klíčováním lze kontrolovat cokoliv
  - rotace kloubů
  - metachannels: zvuky, animace textury, materiálů, ...

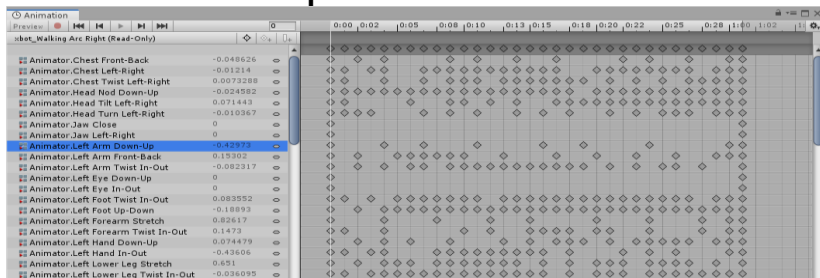
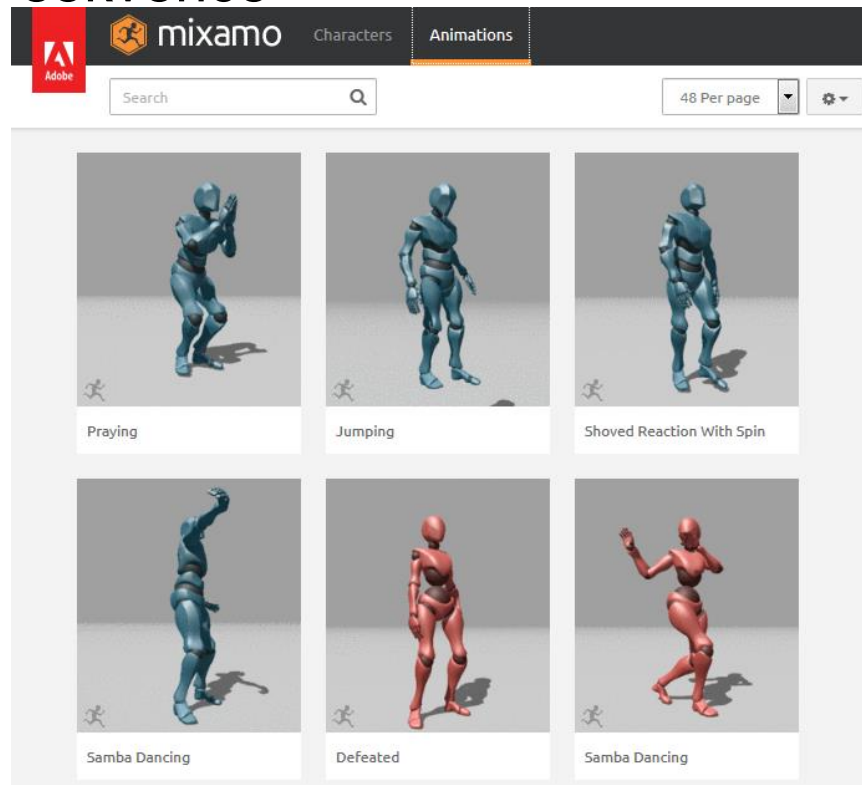
Animační klipy

- Klip = Základní (krátká) animační sekvence

- Chůze
- Běh
- Úkrok vpravo-vlevo
- Rychlý běh doprava/doleva
- Zamiř rovně-dolu-nahoru
- ...

- Praxe: tisíce animačních klipů

- důležitá komprese kanálů

Animační klipy – globální vs lokální čas

$$t_{local} = clamp((t - t_{start})R, 0, N t_{max}) mod t_{max}$$

t_{local} lokální čas uvnitř klipu

t herní čas

t_{start} čas spuštění klipu

R rychlost přehrávání (může být záporná)

N počet opakování

Obsah přednášky

■ Rotace a Kvaterniony

GAE 5.4- 5.5

- Kvaterniony a interpolace rotací
- Srovnání rotačních reprezentací

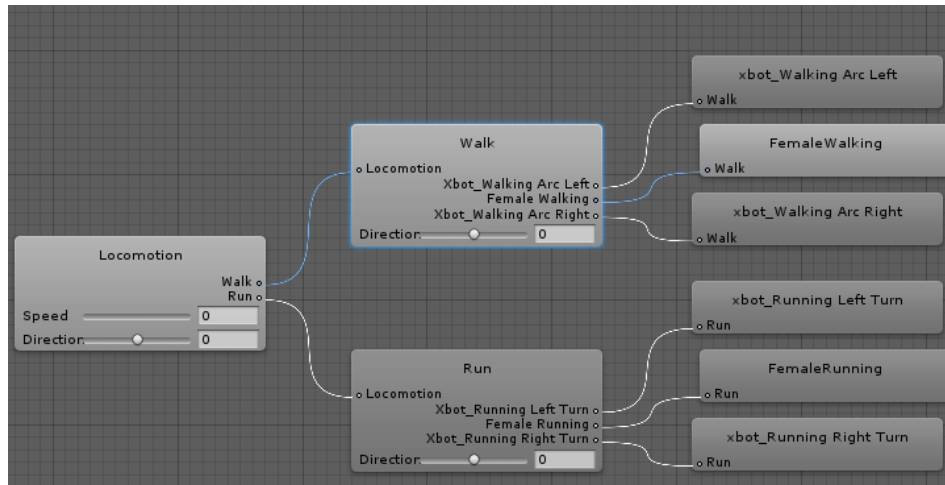
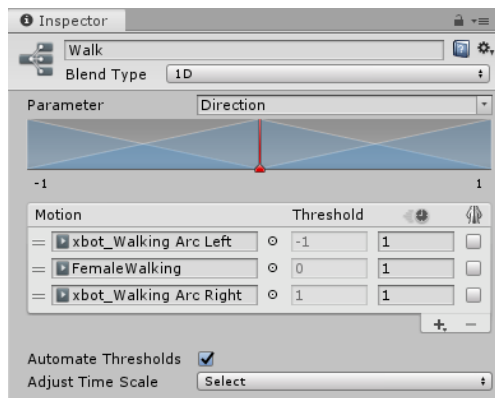
■ Animace

GAE 12.1-12.11

- Typy animací
- Skeletální animace
- Míchání animací a animační klipy
- Inverzní kinematika
- Skinning
- Animační křivky

Míchání klipů

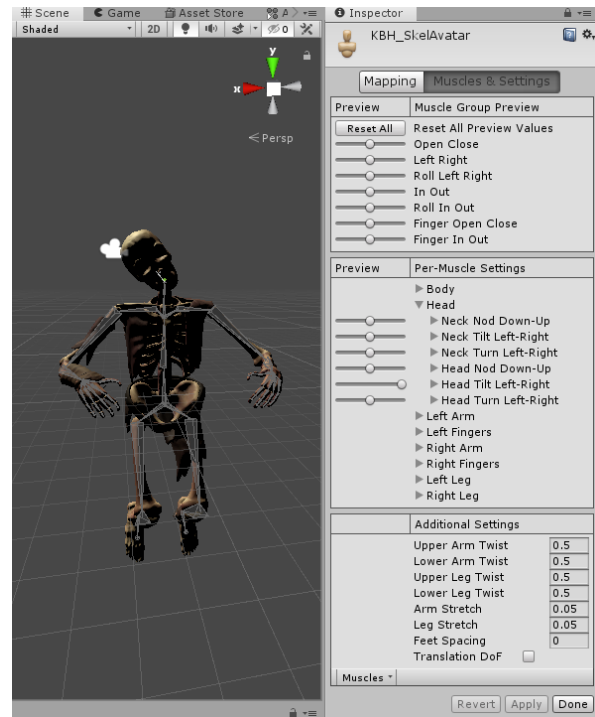
- Několik klipů dohromady
  - Směrový pohyb, kombinace pohybů
  - Obecně popsáno stromem míchání

- LERP na SQT transformacích kloubů

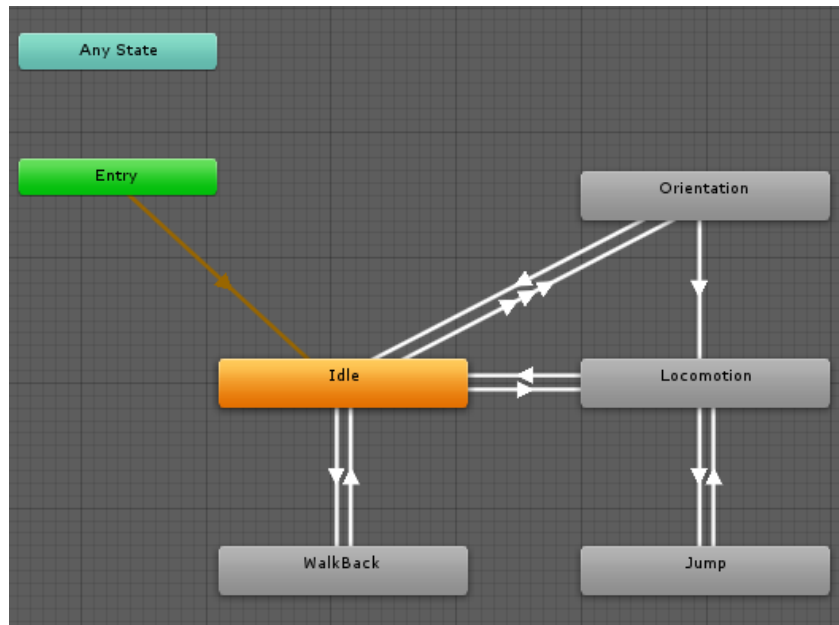
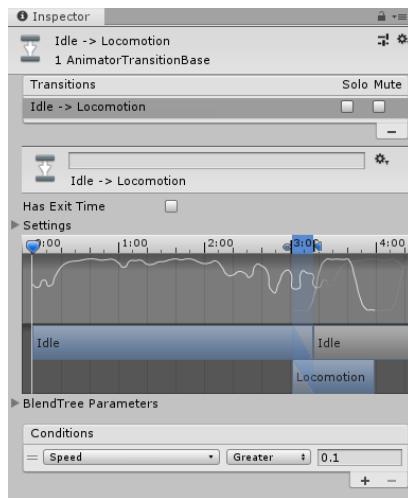
Míchání klipů

- LERP na SQT transformacích kloubů
  - LERP na S, T
  - SLERP na Q
- LERP v **prostoru svalů**
  - Speciální parametrizace transformací kloubů
  - Obecná transf. (SQT) -> intuitivní parametry v rozsahu -1..1
    - Head Turn Left-Right, Head Tilt Left-Right, ...
  - Omezení nemožných póz
  - Intuitivnější zadávání / interpretace

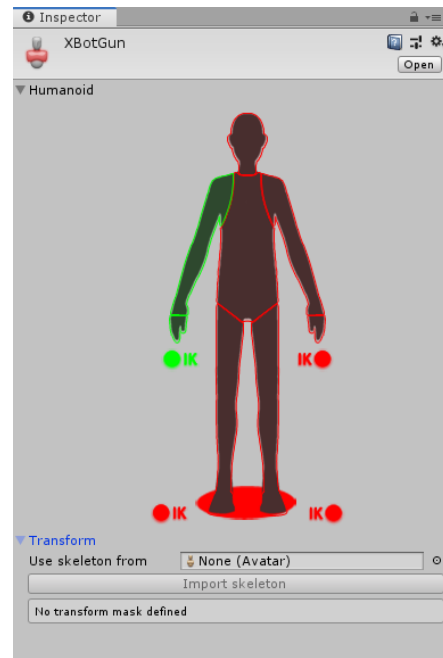
Animační automat (ASM)

- Množina stavů
  - př. Idle, Motion, Jumping, Fighting, ...
- Každý stav svůj strom míchání klipů
- Předchody mezi stavy (cross-fade)
  - Dočasné míchání (LERP)

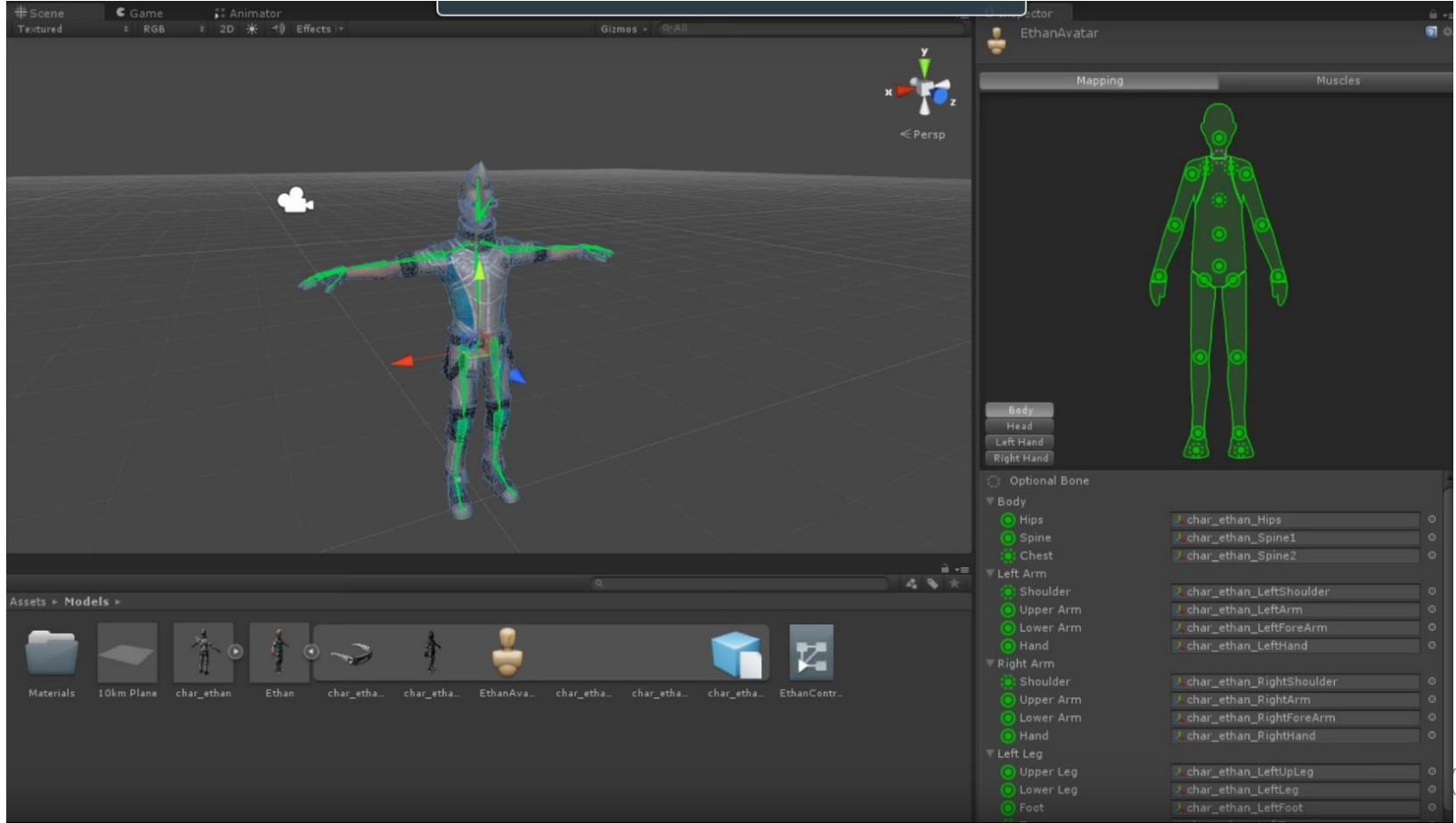
Animační vrstvy

- Vrstva = animační automat (ASM)
- Interpolace
  - Váhy vrstev (lineární kombinace)
  - Maska míchání (Unity: AvatarMask)
- Aditivní míchání
  - Např. klepání ruky, dýchání (lze sčítat s chůzí i během)
  - Diferenční klip, relativní transformace vůči referenci

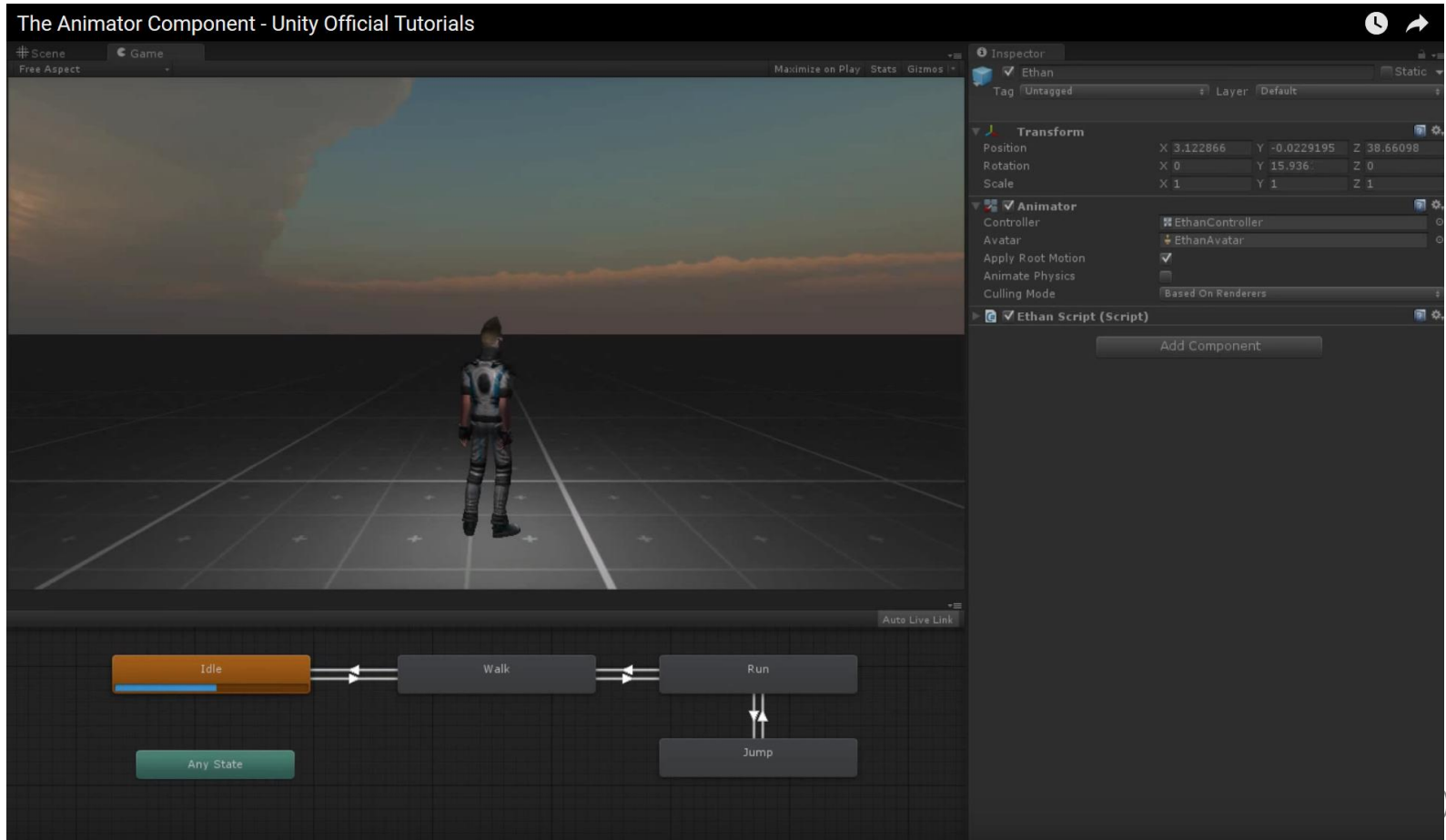

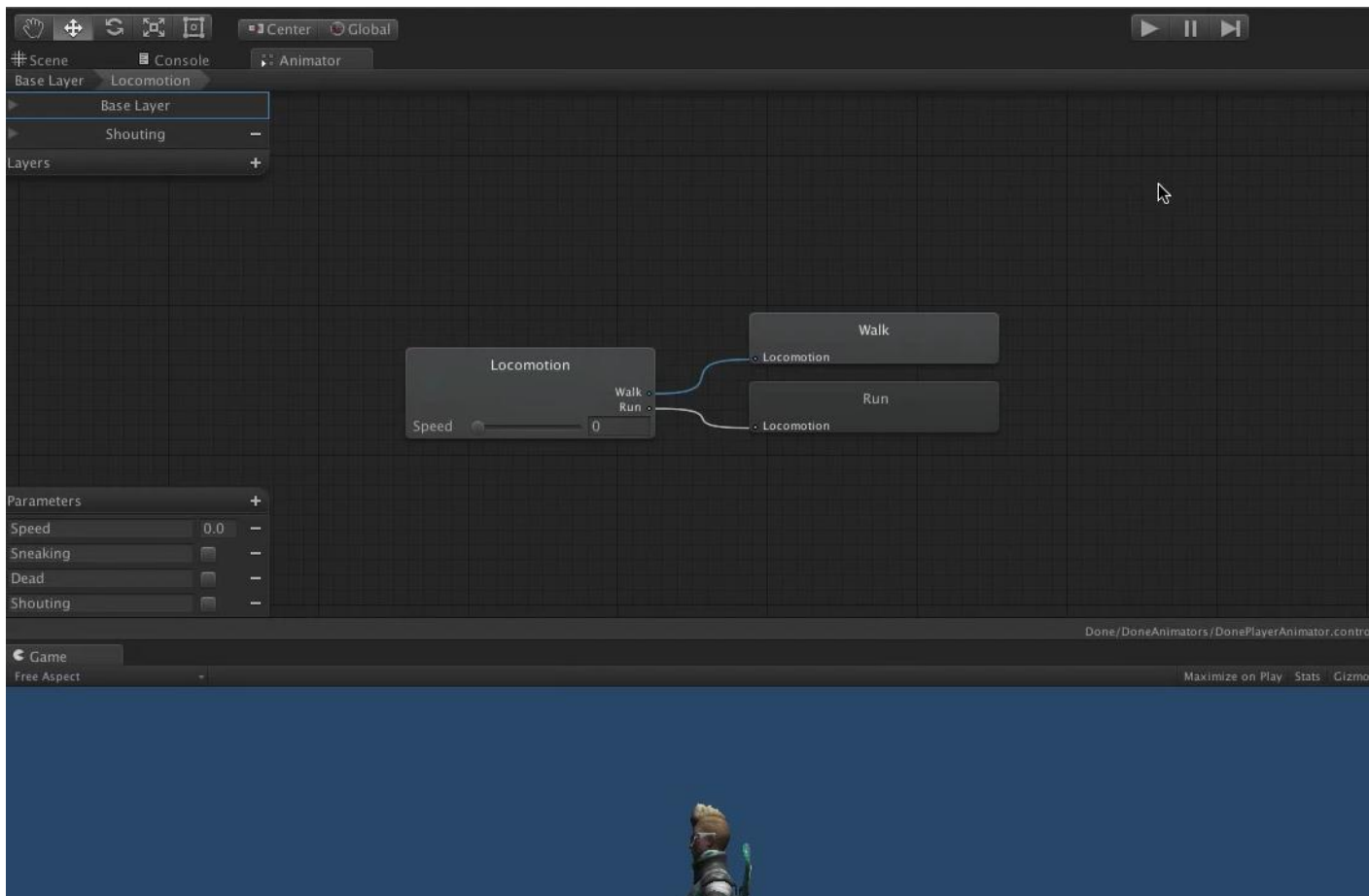
Animation Skeleton - Rig

Animation State Machine

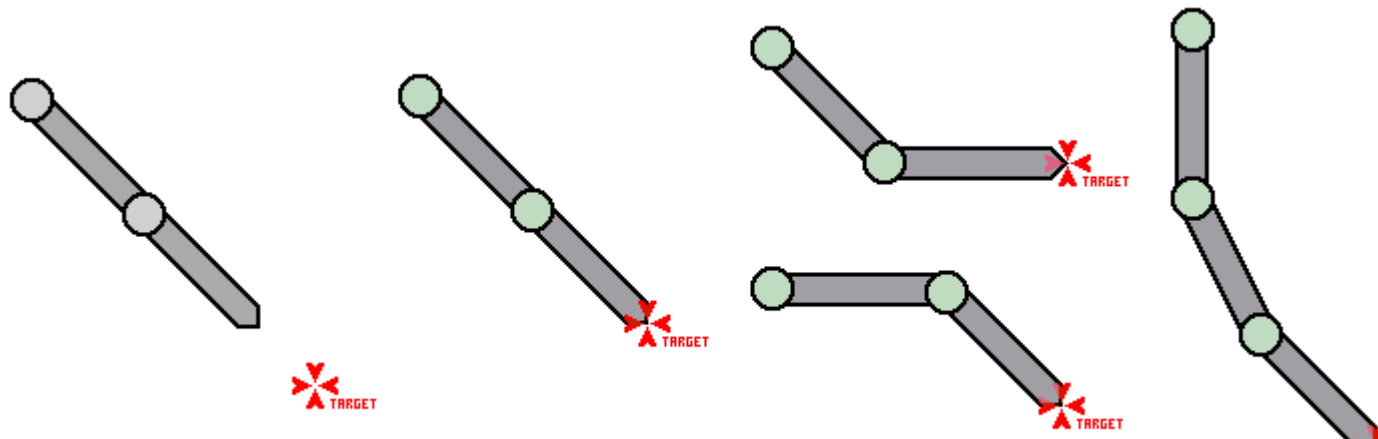

Blend Trees

Inverzní kinematika (IK)

- Posprocess smíchané animace
- Zadána cílová pozice (a rotace) pro koncový efektor
  - Ruka na klice od dveří, pozice nohy na terénu, sledování cíle, ...
- IK spočítá transformace aby koncový efektor na cíl dosáhl
  - Najdi rotace všech kloubů v předcích
  - Minimalizuj **chybu koncového efektoru a změnu od referenční pozice**

Inverzní kinematika

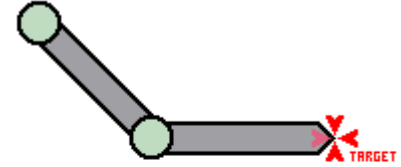
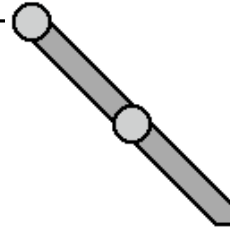

- Řešení soustavy rovnic
- Analytické řešení
  - Inverze Jakobiánu (matice parciálních derivací: $\frac{\delta x}{\delta \alpha_1}, \frac{\delta y}{\delta \alpha_1} \dots \frac{\delta z}{\delta \alpha_n}$)
  - Pro max. 6-7 stupňů volnosti (složitě pro delší řetězce)
  - Human Arm Linkage (HAL) řetězec: 7 stupňů volnosti (3 rameno, 1 loket, 3 zápěstí)
- Numerické řešení
  - Cyclic coordinate descent
  - Mění pouze jednu rotaci v jednom kroku o malé delta

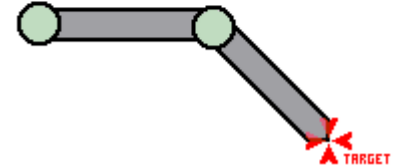
Inverzní kinematika

■ Problémy

- Nemusí existovat řešení
- Řešení nemusí být jednoznačné
- Zachování časové konsistence

T

- Více podrobností předmět MMA – magistr OI

Obsah přednášky

■ Rotace a Kvaterniony

GAE 5.4- 5.5

- Kvaterniony a interpolace rotací
- Srovnání rotačních reprezentací

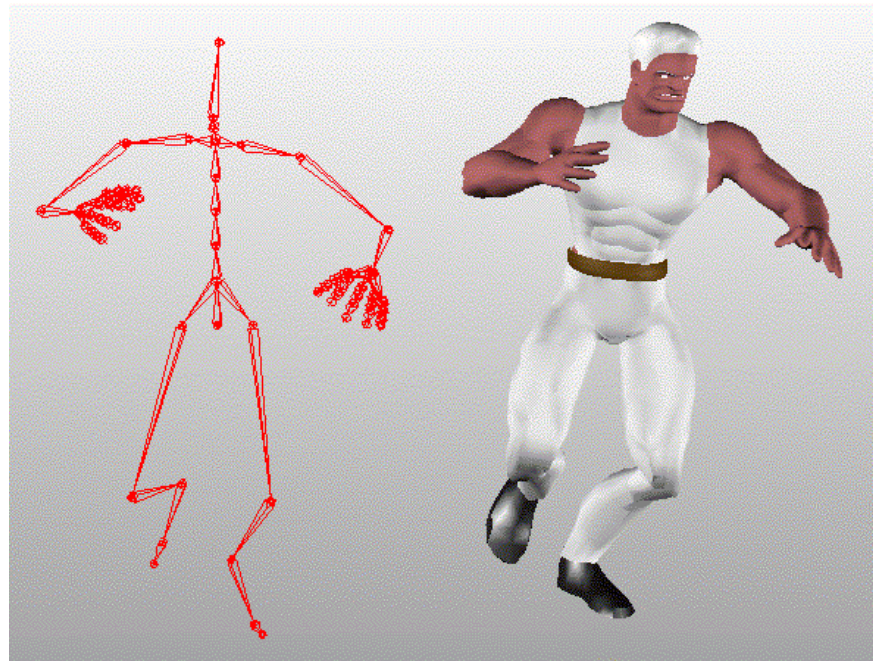
■ Animace

GAE 12.1-12.11

- Typy animací
- Skeletální animace
- Míchání animací a animační klipy
- Inverzní kinematika
- Skinning
- Animační křivky

Skinning

- Skinning – obalení kostry “kůží” (povrchem)
- Povrch – (detailní) polygonální síť
- Typy
  - Rigid skinning
  - Linear blend skinning
  - Spherical blend skinning

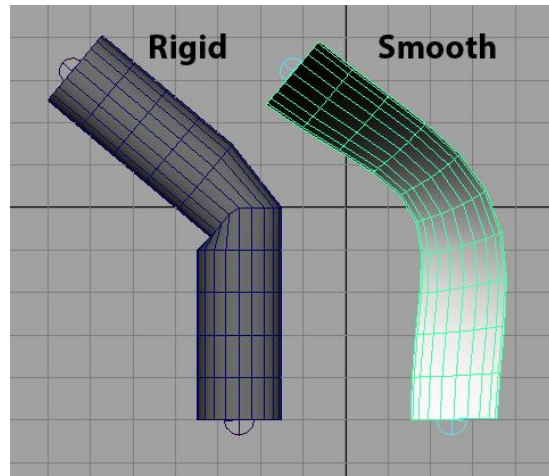

Rigid skinning

- Každý vrchol v má přiřazen jeden kloub j
- $F(j)$ je transformace v animované poloze
- $A(j)$ je transformace v referenční poloze (T-pose)

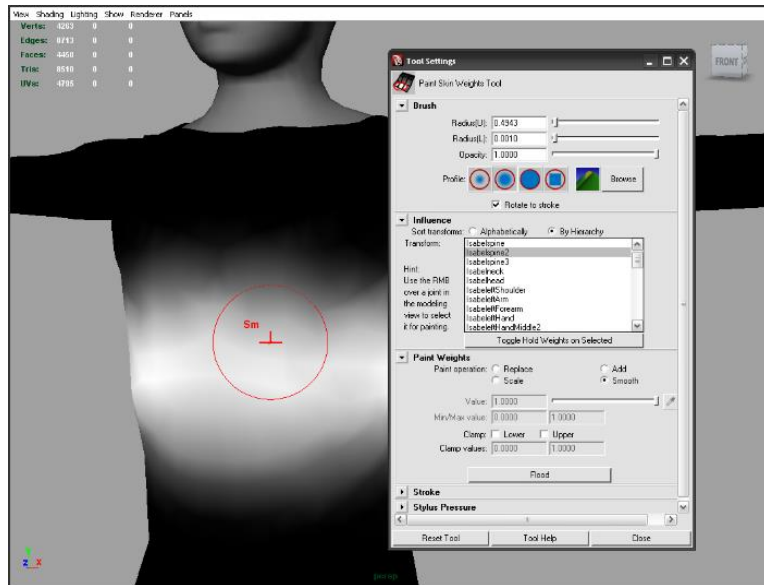
$$v' = F(j) A^{-1}(j) v$$

- Nevhodné pro vrcholy poblíž kloubů
- Používáno ve starších hrách

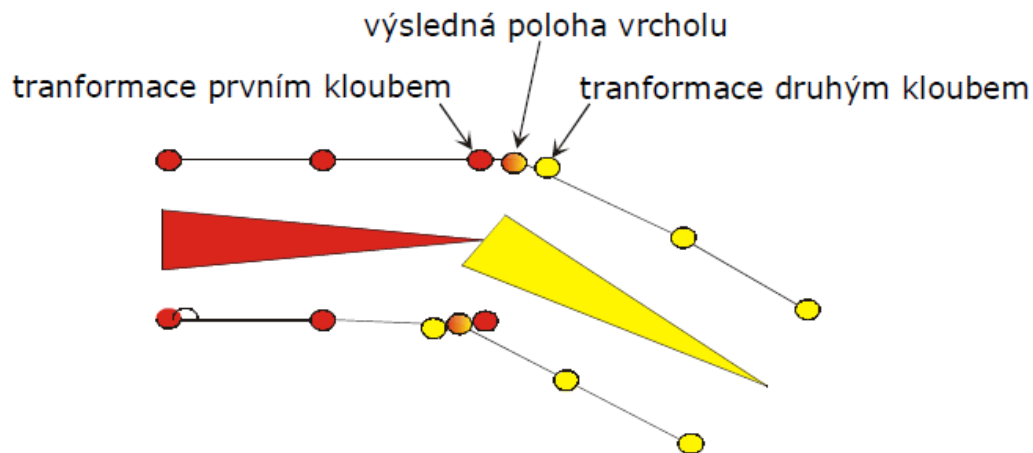
Linear Blend Skinning

- Každý vrchol v ovlivňován několika klouby $j_1, \dots, j_m$ s danými váhami $w_1, \dots, w_m$
  - Typicky 2-4 klouby
- Váha popisuje míru vlivu kloubu j na pozici vrcholu v
- Váhy musí být konvexní, tj.
  - $w_1 \geq 0, \dots, w_m \geq 0$
  - $w_1 + \dots + w_m = 1$

Linear Blend Skinning

$$\mathbf{v}' = w_1 \mathbf{F}(j_1) \mathbf{A}^{-1}(j_1) \mathbf{v} + \dots + w_m \mathbf{F}(j_m) \mathbf{A}^{-1}(j_m) \mathbf{v}$$

Linear Blend Skinning

- Hladká deformace skinu
- Jednoduchá implementace
- Rychlý výpočet
- LBS nezachovává ortonormalitu a tudíž ani objem deformovaného skinu
  - Artefakty při větších rotacích

Pokročilé metody skinningu

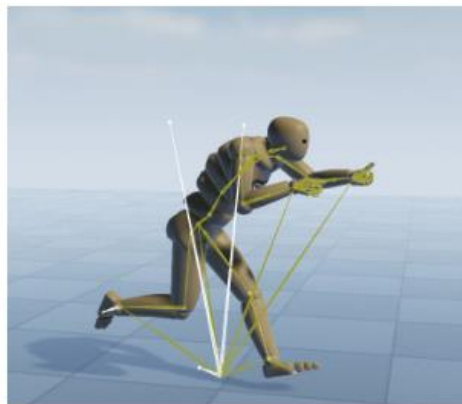
- Redukování artefaktů
- Přidání pomocných kloubů
  - rozprostření rotace
- Sférické míchání, Duální kvaterniony

[Kavan08 - Geometric Skinning with Approximate Dual Quaternion Blending]

Sdílení Animací

- Kostra + animace sdílená mnoha *skiny*
- Přemapování (retargeting) animací
  - Přepočítání animací na jinou kostru (úprava translačních komponent)

Base Character

Short Stocky Character

Tall Skinny Character

Zdroj: Unreal Engine 4 doc

Obsah přednášky

■ Rotace a Kvaterniony

GAE 5.4- 5.5

- Kvaterniony a interpolace rotací
- Srovnání rotačních reprezentací

■ Animace

GAE 12.1-12.11

- Typy animací
- Skeletální animace
- Míchání animací a animační klipy
- Inverzní kinematika
- Skinning
- Animační křivky

Animační křivky

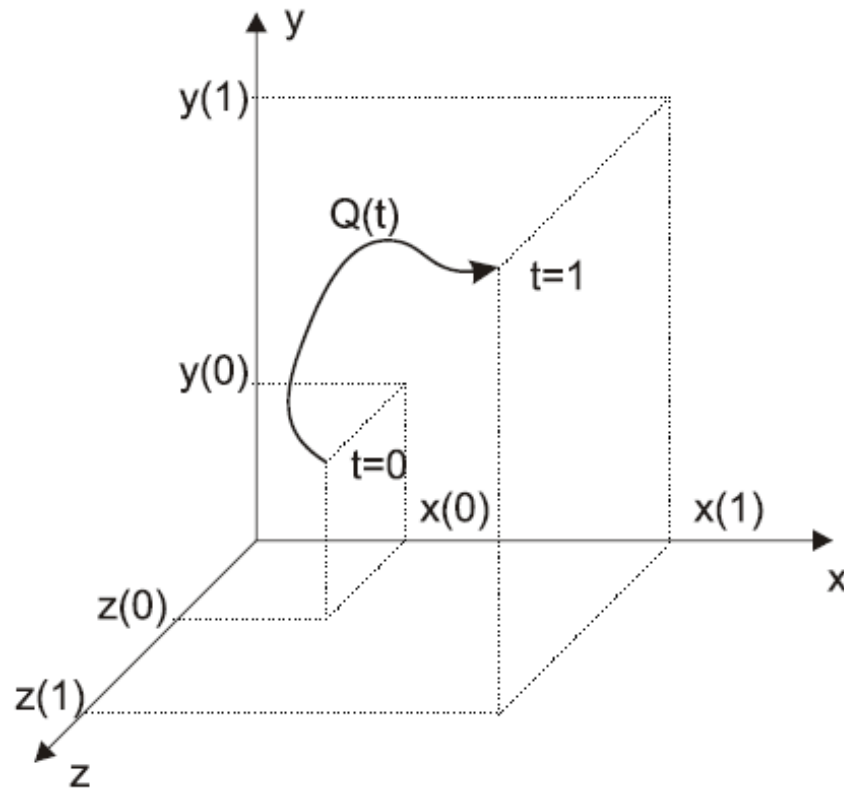
- K čemu potřebujeme křivky?
- Interpolace hodnot **mezi klíčovými snímky**
  - pozice
  - orientace
  - rychlost
  - zrychlení
  - barva
  - ...
- Požadavky
  - jednoduchá specifikace
  - intuitivní na použití
  - rychlý výpočet

Parametrická rovnice křivky

$$\mathbf{Q}(t) = [x(t), y(t), z(t)]$$

- $\mathbf{Q}(t)$ je bod na křivce v čase $t \in [0, 1]$
- $\mathbf{Q}(0)$ je počáteční bod
- $\mathbf{Q}(1)$ je koncový bod
- $\mathbf{Q}$ v různé dimenzi

Lineární interpolace

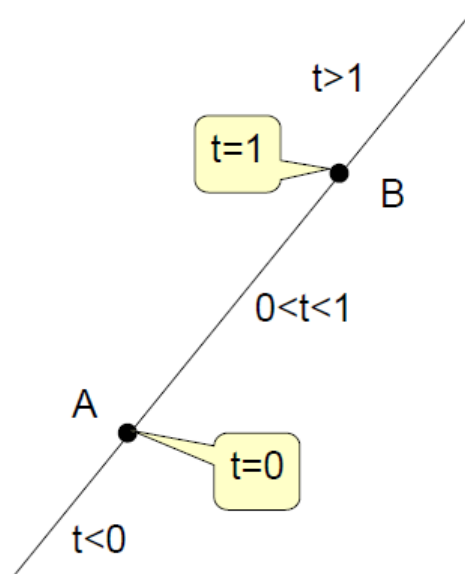
- Parametrická rovnice úsečky

$$Q(t) = [x(t), y(t), z(t)] = A + t (B-A)$$

$$Q(0)=A$$

$$Q(1)=B$$

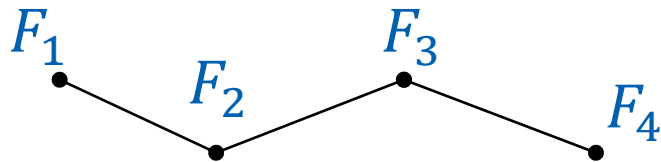
$$Q(0.5)=(A+B)/2$$

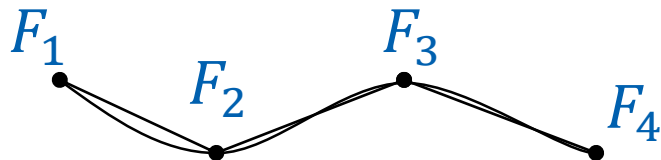
Animační křivky

- Lineární interpolace
  - Nespojité derivace, nepřirozený pohyb

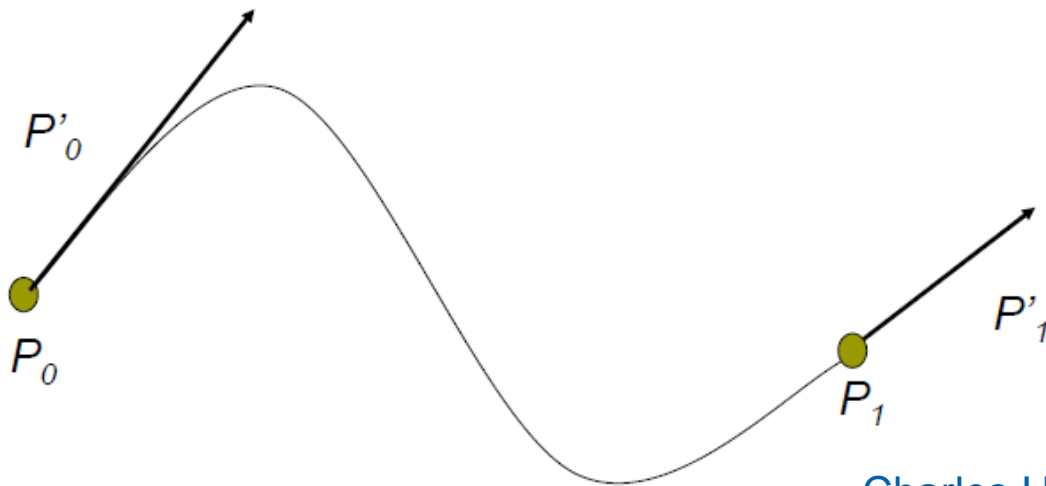

- Nejpoužívanější animační křivky založené na **Hermitovské interpolaci**

Hermitovská kubika

- Jeden úsek
  - dva řídící body P_0, P_1
  - dva tečné vektory P'_0, P'_1

Charles Hermite (1822-1901)

Hermitovská interpolace

$$Q(t) = P_0 F_0(t) + P_1 F_1(t) + P'_0 F_2(t) + P'_1 F_3(t)$$

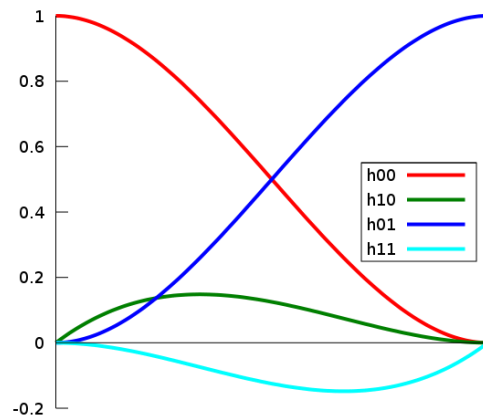
Hermitovy polynomy

$$F_0(t) = 2t^3 - 3t^2 + 1$$

$$F_1(t) = -2t^3 + 3t^2$$

$$F_2(t) = t^3 - 2t^2 + t$$

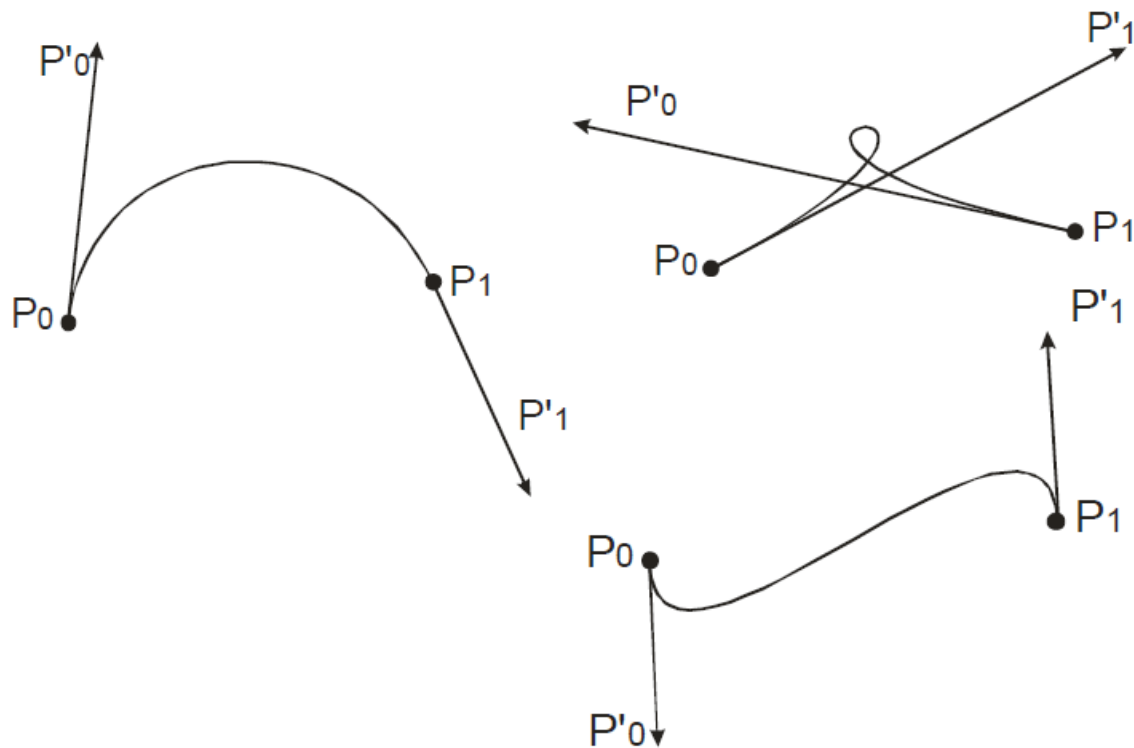
$$F_3(t) = t^3 - t^2$$

- Křivka prochází P_0 a P_1
  - $Q(0) = P_0$, $Q(1) = P_1$

Příklady

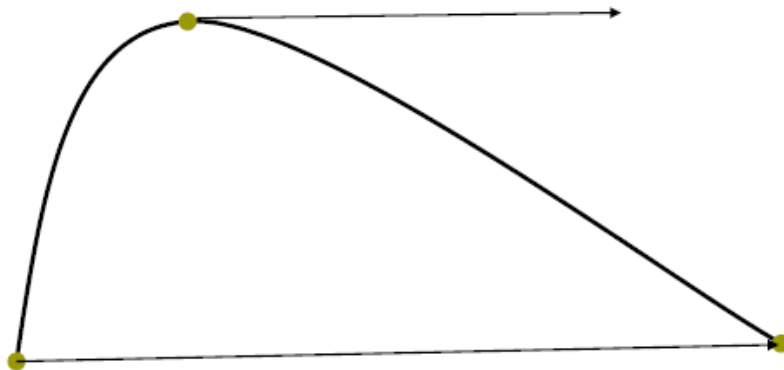

Catmull-Rom spline

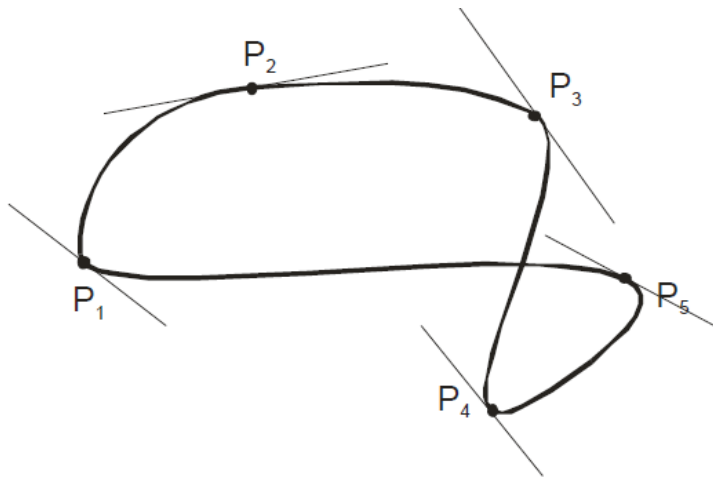
- Hermitovská interpolace se speciální volbou tečných vektorů
- Tečný vektor v bodě P
  - rovnoběžný s vektorem daným dvěma sousedními body
  - jeho velikost je poloviční
- Spojitá derivace!

Catmull-Rom spline

- Uzavřená křivka je speciální případ
  - jinak je nutné přidat navíc počáteční a koncový bod

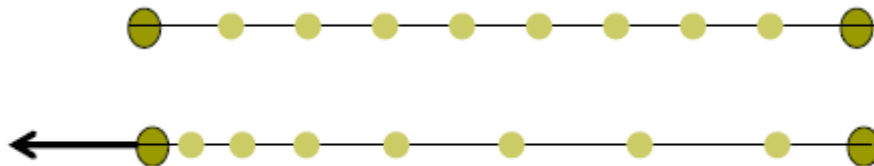

Vzorkování / Rasterizace křivky

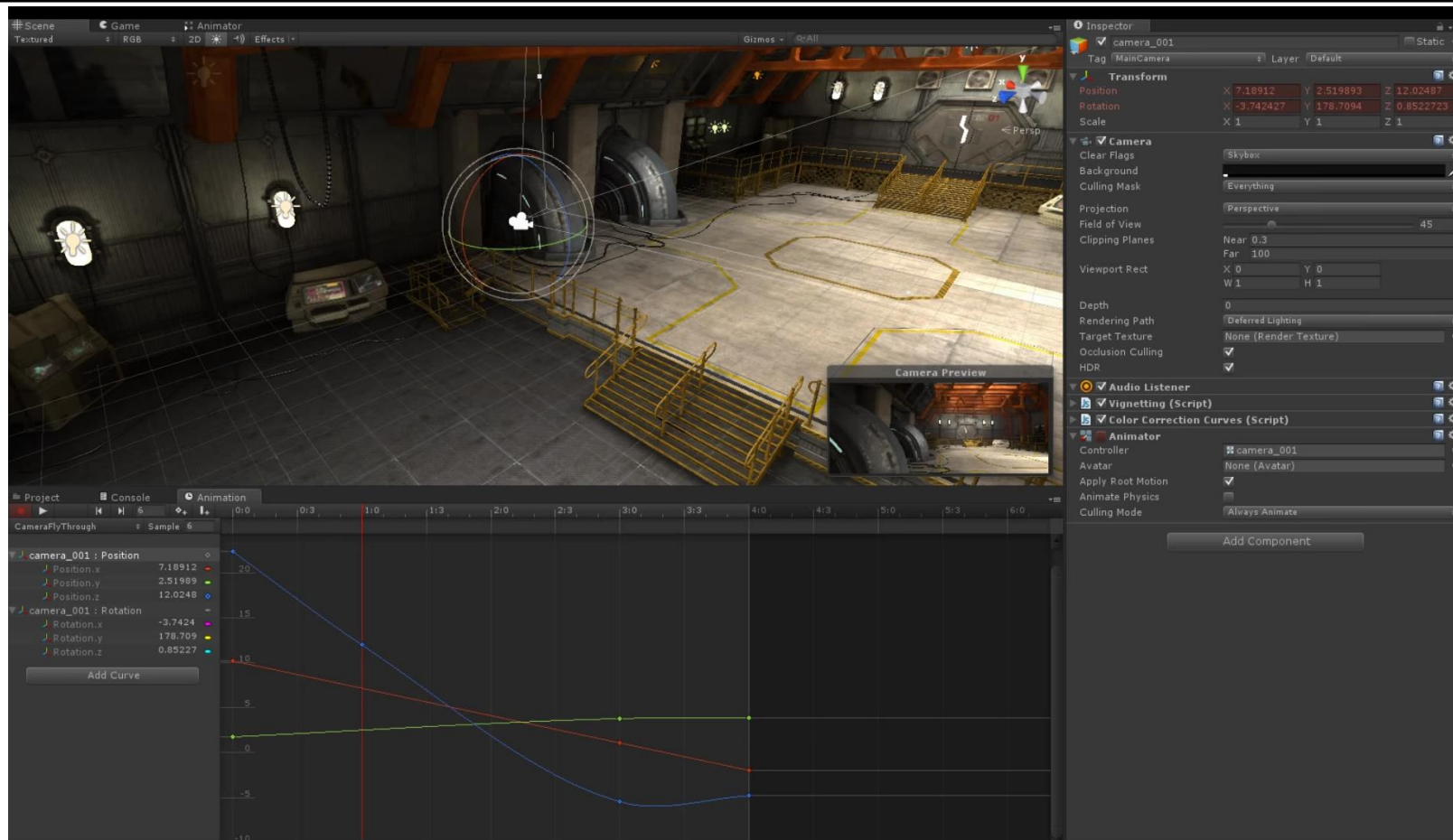

- Výpočet n bodů na křivce
- Triviální řešení: konstantní časový posun
  - pohyb po křivce ale může být zrychlený!
- Tečné vektory nulové

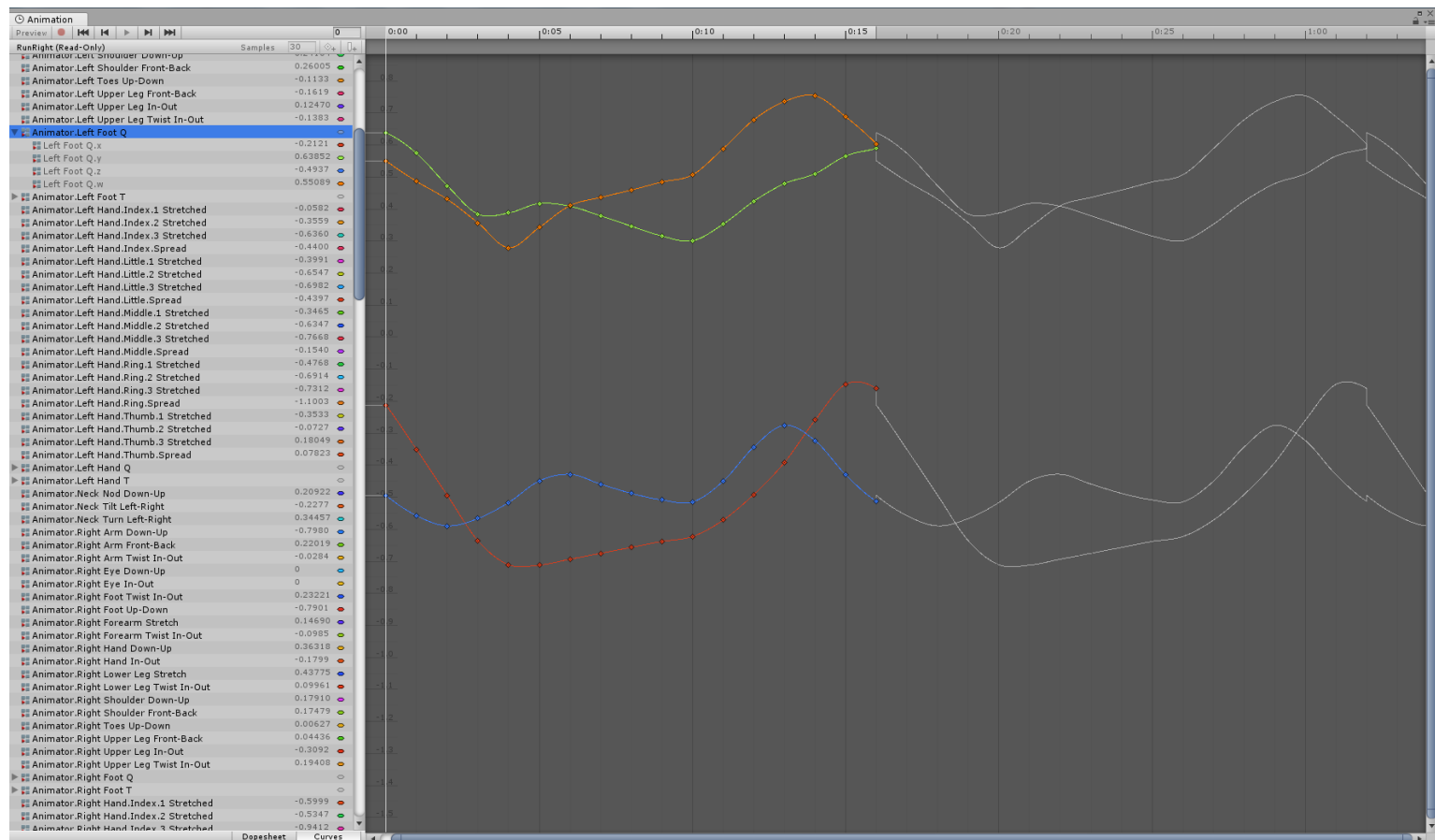

- P'_0 nenulové
- Parametrizace délkou oblouku (arc-length)
  - Stejná vzdálenost bodů na křivce
  - Výpočet dělením intervalu, nebo hustým vzorkováním

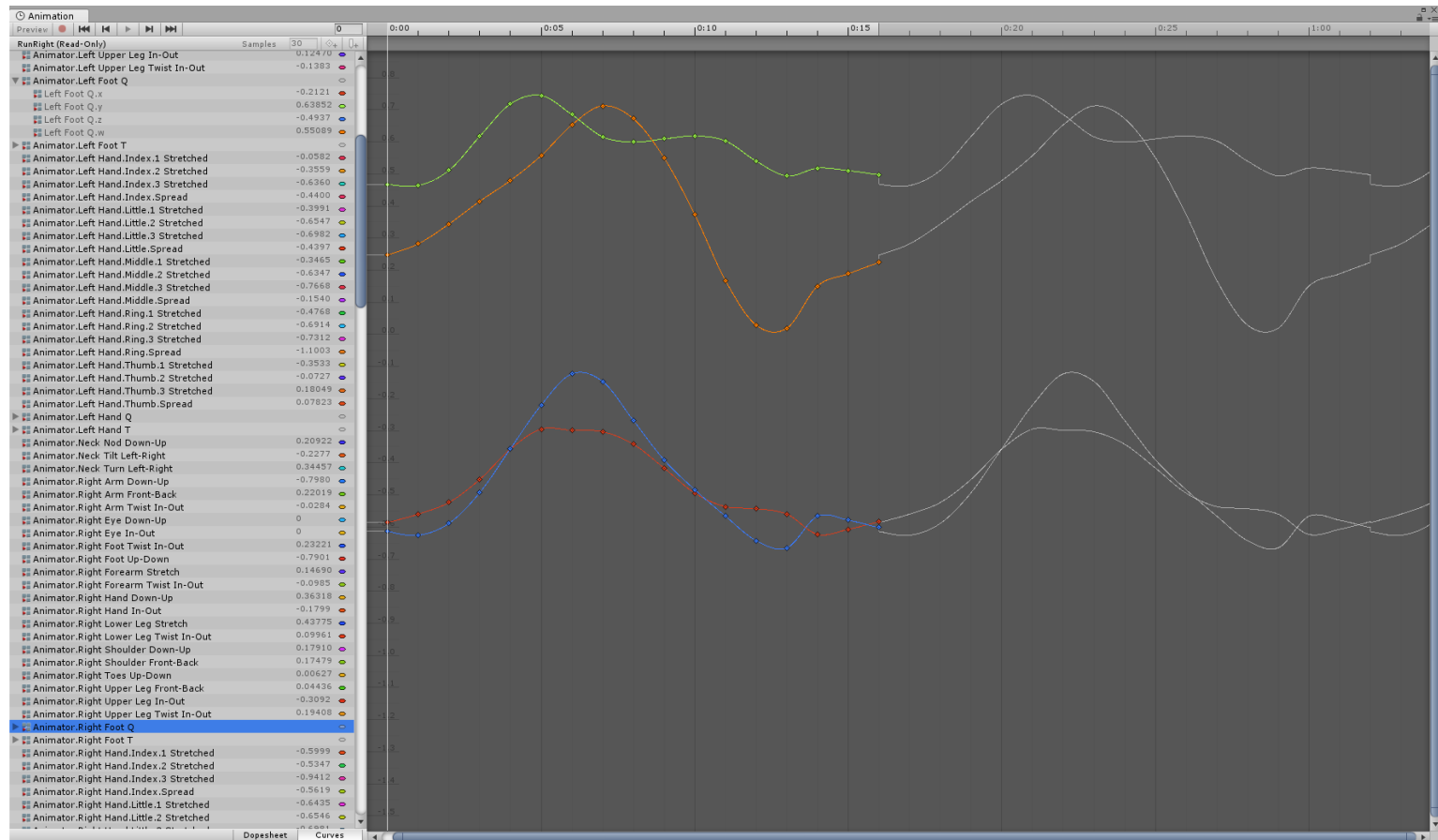
Animation View in Unity – Křivky

Příklad – rotace levá noha

Příklad – rotace pravá noha

DCGI

KATEDRA POČÍTAČOVÉ GRAFIKY A INTERAKCE

Otázky?